

Стислий опис проєкту

Сприяння відповідальному веденню бізнесу в енергетичному секторі України

У ході проєкту ОЕСР «Підтримка реформи сектору енергетики в Україні» (2019–2021 рр.), реалізованого за фінансової підтримки з боку Міністерства закордонних справ Норвегії, було проведено огляд відповідального ведення бізнесу (ВВБ) в енергетичному секторі України. У рамках цього компоненту проєкту були розглянуті практики належної перевірки ВВБ в енергетичних компаніях України та була надана підтримка у виконанні рекомендацій, визначених в інструментах ВВБ ОЕСР, зокрема в «Керівних принципах для багатонаціональних підприємств» та «Настановах стосовно процедур належної перевірки у практиці відповідального ведення бізнесу».

У ході проєкту були проведені такі аналітичні заходи зі зміцнення потенціалу:

- (i) дослідження практик належної перевірки ВВБ в енергетичному секторі України, а також спеціального внеску в проєкт ОЕСР «Огляд інвестиційної політики в енергетичному секторі України»; та
- (ii) сесії взаємного навчання та обміну досвідом між енергетичними компаніями стосовно належних перевірок ВВБ, проведені за участі експертів ОЕСР.

На основі результатів заходів у рамках проєкту були сформовані рекомендації щодо політики та ключові міркування щодо реформи. Їх опис наведено в цій записці.

УЧАСНИКИ ПРОЄКТУ

Компанії-учасники проєкту було обрані за критеріями участі в ланцюгу енергопостачання України та дотримання практики ВВБ. Участь компаній була добровільною. У проєкті взяли участь, зокрема, такі компанії, як «Нафтогаз», «Укргазвидобування», «Укренерго», «Енергоатом», «Укрідроенерго», ОГТСУ, ДТЕК, РГК, «Smart Energy» та «Ocean Group». Крім того, реалізація проєкту відбувалася за активної співпраці з Національним контактним пунктом (НКП) України, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів та іншими представниками уряду, громадянського суспільства та міжнародної спільноти. Реалізація проєкту на місцях, зокрема співпраця та координація, відбувалася за підтримки «DiXi Group».

(i) Дослідження практик належної перевірки ВВБ в енергетичному секторі України

Щоб зрозуміти особливості практик належної перевірки ВВБ в енергетичному секторі України, Центр ОЕСР з ВВБ провів опитування серед ключових енергетичних компаній, що працюють у країні. Опитування були проведені в період з листопада 2020 року по лютий 2021 року з метою визначення поточних практик, прогалин та можливостей вдосконалення на основі [«Настанов ОЕСР стосовно процедур належної перевірки у практиці відповідального ведення бізнесу»](#). Команда ОЕСР також покладалася на додаткове документальне дослідження, щоб заповнити інформаційні прогалини та визначити в рамках сектору ширші питання та практики, пов'язані з ВВБ.

Результати опитування та додаткового дослідження були використані для розробки дослідження ОЕСР [«Належні перевірки у практиці відповідального ведення бізнесу в енергетичному секторі України»](#). Попередня версія дослідження була оприлюднена в червні 2021 року, її обговорення відбулося під час круглого столу за участі енергетичних компаній-учасників цього опитування, а також обраних представників уряду, громадянського суспільства та міжнародної спільноти. Завдяки обговоренням були окреслені теми подальших заходів зі зміцнення потенціалу, проведених з енергетичними компаніями в липні та вересні, опис яких поданий нижче. Після обговорення, опрацювання коментарів та проведення заходів зі

зміцнення потенціалу в грудні 2021 року на заході високого рівня відбувся огляд та офіційний запуск дослідження.

(ii) Взаємне навчання та обмін досвідом

Після дослідження з учасниками проєкту були організовані два семінари зі зміцнення потенціалу. З урахуванням висновків та міркувань політики, а також коментарів учасників, висловлених під час круглого столу, проведеного в червні, (віртуальні) заходи зі зміцнення потенціалу були присвячені (i) основам належної перевірки для енергетичних компаній (червень 2021 року) та (ii) сприянню належним перевіркам ВВБ у ланцюгах постачання та ділових відносинах в енергетичному секторі України (вересень 2021 року). До участі в семінарах було залучено представників енергетичних компаній. У кожному семінарі взяли участь близько 20 учасників та профільних експертів.

Захід зі зміцнення потенціалу 1: Основи належної перевірки ВВБ для енергетичних компаній. Метою першого семінару було забезпечення розуміння ключових концепцій та методик проведення належної перевірки ВВБ із застосуванням визначеної ОЕСР процедури з шести кроків у рамках діяльності компаній, серед яких інтегрування політик ВВБ, виявлення й оцінювання несприятливого впливу, попередження, усунення та зменшення ризиків, участь у моніторингу та оцінюванні, поширення інформації щодо впливів та вжиття заходів із виправлення за потреби. У рамках обміну досвідом під час семінару енергетичні компанії, зокрема ДТЕК та «Укренерго», презентували практичні приклади стосовно їхніх наявних принципів належної перевірки ВВБ, у тому числі стосовно затвердження стратегій ВВБ та функцій з управління ризиками, сприяння здійсненню належних перевірок та дотримання міжнародних інструментів і стандартів. У рамках семінару також були застосовані інтерактивні сценарії, в ході яких учасникам було запропоновано розв'язати практичні приклади, зосереджені на включенні принципів ВВБ до управлінських систем компаній.

Захід зі зміцнення потенціалу 2: Сприяння належним перевіркам ВВБ в ланцюгах енергопостачання та ділових відносинах в Україні. Другий семінар був присвячений цільовим настановам та рекомендаціям щодо застосування принципів належної перевірки ВВБ на всіх етапах ланцюгів постачання та ділових відносин компаній. Для окреслення того, яким чином застосування принципів належної перевірки ВВБ може

знизити ризики в ланцюгу постачання, теми були зосереджені, серед іншого, на визначенні та верифікації практик належної перевірки контрольних пунктів, включенні очікуваних результатів ВББ до договорів із постачальниками та підвищенні рівнів залучення зацікавлених сторін. Компанії-учасники окреслили труднощі, що виникають у рамках просування належних перевірок ланцюга постачання, зокрема проблеми, пов'язані з правовими, регуляторними рамками та рамками політики (такими як закон про закупівлі), недостатніми рівнями лібералізації енергетичних ринків та проблемами корпоративного управління в державних компаніях. У ході інтерактивних сценаріїв, зосереджених на питаннях прав людини та трудових прав, а також на екологічних проблемах у ланцюгах енергопостачання, компанії мали змогу поділитися своїм досвідом та дослідити можливості пом'якшення таких впливів.

Додаткове опитування. Після другого семінару ОЕСР провела додаткове опитування серед компаній, які брали участь у проекті, у тому числі на початкових етапах дослідження та в заходах зі зміцнення потенціалу. Опитування було спрямоване на розуміння змін у контексті просування належних перевірок ВББ серед учасників під час реалізації проекту (тобто протягом останніх 12 місяців) та забезпечення можливості надавати зворотний зв'язок в рамках розуміння результатів проекту.

Основні результати та міркування

Хоча втілення деяких змін може зайняти більше часу з огляду на те, що розробка нових політик та принципів вимагає тривалих консультацій та процесів затвердження, попередні результати проекту допомогли зафіксувати випадки введення змін, а також міркування, які, ймовірно, призведуть до змін після завершення цього проекту. Зокрема:

- *Посилення принципів належної перевірки ВББ.* Більшість компаній, що взяли участь у проекті, підтвердили, що їхні принципи належної перевірки вдосконалилися за останній рік, зокрема в контексті інтегрування політик ВББ, моніторингу реалізації та впровадження механізмів оскарження. Серед ключових рушійних факторів впровадження політик щодо ВББ — зростання інтересу членів ради та керівництва, а також репутаційні ризики та взаємодія з місцевими громадами.
- *Інтегрування ВББ.* До ключових сфер ВББ, на які спрямована увага енергетичних компаній України, належать охорона довкілля, технології й інновації та боротьба з корупцією, а також заходи з покращення гігієни й безпеки праці, поширення інформації та гендерні питання. Крім того, в ході додаткового опитування шість компаній зазначили, що вони посилили зусилля, спрямовані на дотримання міжнародних принципів та стандартів ВББ, у тому числі Глобального договору ООН та ISO, працюючи в напрямку досягнення цілей сталого розвитку.
- *Моніторинг ризиків у ланцюгах постачання.* Більшість компаній ще не активізувала зусилля для картування ризиків на всіх етапах ланцюгів постачання через затримки, пов'язані з нестачею ресурсів, обмеженою інформацією від постачальників та відсутністю правових вимог. Проте деякі компанії відзначили, що після участі в семінарах ОЕСР та сесіях з обміну досвідом, вони почали розглядати можливості картування ризиків в ланцюгах постачання та сподіваються досягнути прогресу в цьому питанні.
- *Вдосконалення механізмів поширення інформації щодо ВББ.* Більшість учасників зазначили, що вони продовжують або оприлюднювати окремі звіти щодо ВББ, або включати відповідну інформацію до своїх річних та нефінансових звітів. Річні звіти доступні за попередні роки, проте було оприлюднено лише декілька звітів за 2020 рік. У ширшому масштабі, необхідні подальші зусилля для вдосконалення практик прозорості та поширення як фінансової, так і нефінансової інформації серед компаній сектору.

Крім того, як зазначено в [«Огляді інвестиційної політики в енергетичному секторі України»](#) (2021 рік), проєкт демонструє, що для ефективного створення сприятливих умов для ВББ необхідні більш конкретні подальші заходи. Серед рекомендацій:

- вдосконалювати політики щодо ВББ у секторі, посилити й забезпечити дотримання рамок про охорону довкілля, права людей та трудові права;
- вдосконалювати застосування інституційних рамок, щоб передбачити посилення ролі Національного контактного пункту та підвищити обізнаність щодо інструментів належної перевірки ВББ для пом'якшення несприятливих впливів; та
- посилювати роль антикорупційних інституцій та просувати високі стандарти прозорості й поширення інформації, а також вдосконалювати вимоги щодо нефінансового звітування.

УКРАЇНА ТА ОЕСР

Ця праця підготовлена в рамках проєкту ОЕСР «Підтримка реформи сектору енергетики в Україні» (2019–2021 рр.), реалізованого за фінансової підтримки Уряду Норвегії. Проєкт реалізується в тісній співпраці з ключовими зацікавленими сторонами в Україні, зокрема Міністерством енергетики, Міністерством фінансів, Міністерством економіки, Кабінетом Міністрів та іншими відповідними державними органами. У проєкті також беруть участь представники громадянського суспільства, наукової та бізнес-спільноти, відповідні міжнародні партнери.

КОНТАКТИ

Габріела Міранда
gabriela.miranda@oecd.org
Секретаріат ОЕСР з глобальних відносин

Ніна Чітая
nina.chitaia@oecd.org
Центр ОЕСР з ВББ